Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

18 päivänä kesäkuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Direktiivi 2011/95/EU – 21 artiklan 1 kohta – Direktiivi 2013/32/EU – 9 artiklan 2 ja 3 kohta – Jäsenvaltion lainvoimaisesti myöntämä pakolaisasema – Pakolainen, joka asuu tämän myöntämisen jälkeen toisessa jäsenvaltiossa – Kolmannen valtion, joka on kyseisen pakolaisen alkuperämaa, asuinjäsenvaltiolle esittämä luovuttamispyyntö – Pakolaisaseman myöntämispäätöksen vaikutus asianomaiseen luovutusmenettelyyn – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 18 artikla ja 19 artiklan 2 kohta – Kyseisen pakolaisen suojelu pyydettyä luovuttamista vastaan

Asiassa C-352/22,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberlandesgericht Hamm (Hammin osavaltion ylioikeus, Saksa) on esittänyt 19.5.2022 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 1.6.2022, saadakseen ennakkoratkaisun

**A:n luovuttamista koskevassa asiassa,**

jossa asian käsittelyyn osallistuu

**Generalstaatsanwaltschaft Hamm,**

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti L. Bay Larsen, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, K. Jürimäe (esittelevä tuomari), E. Regan, T. von Danwitz, Z. Csehi ja O. Spineanu-Matei sekä tuomarit M. Ilešič, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, M. L. Arastey Sahún ja M. Gavalec,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

kirjaaja: yksikönpäällikkö D. Dittert,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.6.2023 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– A., edustajinaan H.-J. Römer ja U. Sommer, Rechtsanwälte,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller ja A. Hoesch,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan D. G. Pintus, avvocato dello Stato,

– Euroopan komissio, asiamiehinään A. Azéma, S. Grünheid ja J. Hottiaux,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.10.2023 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU (EUVL 2013, L 180, s. 60) 9 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU (EUVL 2011, L 337, s. 9) 21 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty Italiassa pakolaisaseman saaneen ja Saksassa asuvan Turkin kansalaisen A:n luovuttamismenettelyssä Turkin viranomaisten pyydettyä Saksan viranomaisilta A:n luovuttamista häntä vastaan vireille pantua rikosoikeudellista menettelyä varten.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

### *Kansainvälinen oikeus*

#### *Geneven yleissopimus*

3 Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus, joka allekirjoitettiin 28.7.1951 Genevessä (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 189, s. 150, nro 2545 (1954)), tuli voimaan 22.4.1954 (jäljempänä Geneven yleissopimus). Sitä on täydennetty New Yorkissa 31.1.1967 tehdyllä pakolaisten oikeusasemaa koskevalla pöytäkirjalla, joka puolestaan tuli voimaan 4.10.1967.

4 Kaikki jäsenvaltiot ovat Geneven yleissopimuksen sopimuspuolia. Euroopan unioni ei sen sijaan ole yleissopimuksen sopimuspuoli.

5 Yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa määrätään seuraavaa:

”Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan ’pakolaisella’ jokaista henkilöä,

– –

2) – – jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta [ja joka] oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan; tai joka olematta minkään maan kansalainen oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella ja edellä mainittujen seikkojen tähden on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne.

Siinä tapauksessa, että henkilöllä on useamman kuin yhden maan kansalaisuus, käsitteellä 'kansalaisuusmaa' tarkoitetaan jokaista maata, jonka kansalainen hän on. Sellaisen henkilön, joka ilman pätevää, perusteltuun pelkoon pohjautuvaa syytä ei ole vedonnut jonkin kansalaisuusmaansa suojelukseen, ei katsota olevan vailla kansalaisuusmaansa suojaa."

6 Yleissopimuksen 33 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Sopimusvaltio ei tavalla tai toisella saa karkoittaa tai palauttaa pakolaista sellaisten alueiden rajoille, jossa hänen henkeään tai vapauttaan uhataan rodun, uskonnon, kansalaisuuden ja tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi."

*Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva eurooppalainen yleissopimus*

7 Pariisissa 13.12.1957 allekirjoitetun, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 3 artiklan 1 ja 2 kohta kuuluvat seuraavasti:

"1. Luovuttaminen ei ole sallittu, mikäli se osapuoli, jolle luovuttamispyyntö on esitetty, pitää pyynnön perusteena olevaa rikosta poliittisena rikoksena tai sellaiseen rikokseen liittyvänä rikoksena.

2. Samaa sääntöä sovelletaan, mikäli sillä osapuolella, jolle pyyntö on esitetty, on perusteltua aihetta uskoa, että tavallisen rikoksen vuoksi esitetyn luovuttamispyynnön tarkoituksena on asettaa henkilö syytteeseen tai rangaista häntä hänen rotunsa, uskontonsa, kansalaisuutensa tai poliittisen mielipiteensä vuoksi tai että henkilön asemaa voidaan vaikeuttaa jonkin edellä mainitun syyn vuoksi."

## *Unionin oikeus*

*Direktiivi 2011/95*

8 Direktiivin 2011/95 johdanto-osan 21 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

"Pakolaisaseman tunnustaminen on toteava toimenpide."

9 Direktiivin 2 artikla sisältää seuraavat määritelmät:

"Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

b) 'kansainvälistä suojelua saavalla' henkilöä, jolle on myönnetty pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema, sellaisina kuin ne on määritelty e ja g alakohdassa;

– –

d) ’pakolaisella’ kolmannen maan kansalaista, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka oleskelee kansalaisuusmaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan, ja kansalaisuudetonta henkilöä, joka oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella edellä mainittujen seikkojen tähden ja on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne ja jota 12 artikla ei koske;

e) ’pakolaisasemalla’ kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnustamista pakolaiseksi jäsenvaltiossa;

– –

i) ’hakijalla’ kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, josta ei vielä ole tehty lopullista päätöstä;

– –”

10 Direktiivin 2011/95 III lukuun, jonka otsikko on ”Määritteleminen pakolaiseksi”, sisältyvät sen 9–12 artikla. Direktiivin 11 ja 12 artiklassa määritellään tapaukset, joissa kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö lakkaa olemasta pakolainen, ja tapaukset, joissa pakolaisaseman myöntäminen kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle on poissuljettua.

11 Direktiivin 13 ja 14 artikla kuuluvat sen IV lukuun, jonka otsikko on ”Pakolaisasema”.

12 Direktiivin 13 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on myönnettävä pakolaisasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka II ja III luvun mukaisesti täyttää pakolaisaseman myöntämisen edellytykset.”

13 Direktiivin 2011/95 14 artiklan aiheena on ”pakolaisaseman peruuttaminen, lakkauttaminen tai uusimatta jättäminen”. Artiklan sanamuoto on seuraava:

”1. Kun kyseessä ovat [kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annettu neuvoston] direktiivin 2004/83/EY [(EUVL 2004, L 304, s. 12)] voimaantulon jälkeen tehdyt kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset, jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta valtion elimen, hallinnollisen elimen, tuomioistuimen tai lainkäyttöelimen myöntämä kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön pakolaisasema, jos hän on 11 artiklan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen.

2. Pakolaisaseman myöntäneen jäsenvaltion on yksilöllisesti osoitettava, että asianomainen henkilö on tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen tai ei ole koskaan ollut siinä tarkoitettu pakolainen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta pakolaisen velvollisuutta ilmoittaa 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja toimittaa hänen käytettävissään olevat asiaan vaikuttavat asiakirjat.

3. Jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön pakolaisasema, jos asianomainen jäsenvaltio saa pakolaisaseman myöntämisen jälkeen selville, että

a) pakolaisasema olisi pitänyt jättää tai jätetään myöntämättä asianomaiselle 12 artiklan mukaisesti;

b) hänen vääristelemänsä tai salaamansa seikat, mukaan lukien väärien asiakirjojen toimittaminen, olivat ratkaisevia pakolaisaseman myöntämisen kannalta.

4. Jäsenvaltiot voivat peruuttaa, lakkauttaa tai jättää uusimatta valtion elimen, hallinnollisen elimen, tuomioistuimen tai lainkäyttöelimen pakolaiselle myöntämän aseman, kun

a) on perusteltua syytä olettaa, että hän on vaaraksi sen jäsenvaltion turvallisuudelle, jossa hän on;

b) hän on yhteiskunnalle vaarallinen kyseisessä jäsenvaltiossa, koska hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu erityisen törkeästä rikoksesta.

5. Jäsenvaltiot voivat 4 kohdassa kuvatuissa tilanteissa päättää olla myöntämättä asemaa pakolaiselle, jos tällaista päätöstä ei ole vielä tehty.

6. Henkilöillä, joihin sovelletaan 4 ja 5 kohtaa, on Geneven yleissopimuksen 3, 4, 16, 22, 31, 32 ja 33 artiklassa määrätyt tai niitä vastaavat oikeudet silloin, kun he ovat jäsenvaltiossa.”

14 Direktiivin 2011/95 VII lukuun, jonka otsikko on ”Kansainvälisen suojelun sisältö”, sisältyvät sen 20–35 artikla.

15 Direktiivin 2011/95 21 artiklan, jonka otsikko on ”Suoja palauttamista vastaan”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on noudatettava palauttamiskiellon periaatetta kansainvälisten velvoitteidensa mukaisesti.”

16 Direktiivin 36 artiklan toisessa kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava yhteistyössä [Euroopan] komission kanssa aiheelliset toimenpiteet, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia suoraan yhteistyössä ja vaihtaa tietoja keskenään.”

*Direktiivi 2013/32*

17 Direktiivin 2013/32 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus jäädä jäsenvaltioon hakemuksen tutkinnan ajaksi”, säädetään seuraavaa:

”1. Hakijoiden on annettava jäädä jäsenvaltioon yksinomaan menettelyä varten, kunnes määrittävä viranomainen on tehnyt päätöksensä III luvussa säädettyjen ensimmäiseen päätökseen liittyvien menettelyjen mukaisesti. Tämä oikeus jäädä alueelle ei oikeuta oleskelulupaan.

2. Jäsenvaltiot voivat poiketa tästä vain silloin, kun henkilö tekee 41 artiklassa tarkoitetun myöhemmän hakemuksen tai kun ne luovuttavat kyseisen henkilön tapauksen mukaan joko

toiseen jäsenvaltioon eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä – – johtuvien velvoitteiden tai muun syyn nojalla tai kolmanteen valtioon tai johonkin kansainväliseen rikostuomioistuimeen.

3. Jäsenvaltio voi luovuttaa hakijan kolmanteen valtioon 2 kohdan nojalla ainoastaan, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että luovuttamista koskeva päätös ei johda suoraan tai epäsuoraan palauttamiseen, joka rikkoisi kansainväliseen ja unionin oikeuteen perustuvia kyseisen jäsenvaltion velvoitteita.”

18 Direktiivin 44 ja 45 artiklassa säädetään kansainvälisen suojelun poistamismenettelyä koskevista säännöistä. Täsmällisemmin direktiivin 45 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun toimivaltainen viranomainen harkitsee kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön kansainvälisen suojelun poistamista direktiivin [2011/95] 14 tai 19 artiklan mukaisesti, asianomaisella henkilöllä on seuraavat takeet:

a) hänelle ilmoitetaan kirjallisesti siitä, että toimivaltainen viranomainen harkitsee uudelleen hänen edellytyksiään tulla määritellyksi kansainvälistä suojelua saavaksi henkilöksi, sekä syyt tähän uudelleenharkintaan; ja

b) hänelle annetaan mahdollisuus esittää 12 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 14–17 artiklan mukaisessa henkilökohtaisessa puhuttelussa tai kirjallisessa lausunnossa perusteet siihen, miksi hänen kansainvälistä suojeluaan ei olisi syytä poistaa.

– –

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisen viranomaisen päätös poistaa tietyn henkilön kansainvälinen suojelu annetaan kirjallisena. Päätöksessä on ilmoitettava sen perusteina olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat, ja tieto siitä, miten päätökseen voi hakea muutosta, on annettava kirjallisesti.”

19 Direktiivin 2013/32 49 artiklan toisen kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on yhteistyössä komission kanssa toteutettava aiheelliset toimenpiteet, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia suoraan yhteistyössä ja vaihtaa tietoja keskenään.”

### *Saksan oikeus*

20 Kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa 23.12.1982 annetun lain (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (IRG); BGBl. 1982 I, s. 2071; jäljempänä kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annettu laki) 6 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Luovuttaminen ei ole sallittu, mikäli on perusteltua aihetta uskoa, että jos henkilö luovutetaan, hänet asetetaan syytteeseen tai häntä rangaistaan hänen rotunsa, uskontonsa, kansalaisuutensa, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisensa tai poliittisten mielipiteidensä vuoksi tai että henkilön asema vaikeutuu jonkin edellä mainitun syyn vuoksi.”

21 Turvapaikasta 26.6.1992 annetun lain (Asylgesetz; BGBl. 1992 I, s. 1126), sellaisena kuin se on julkaistuna 2.9.2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna ulkomaalaisten keskusrekisterin kehittämisestä 9.7.2021 annetun lain (Gesetz zur Weiterentwicklung des Ausländerzentralregisters; BGBl. 2021 I, s. 2467) 9 §:llä, 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Turvapaikkahakemuksesta tehtävä päätös on sitova kaikissa asioissa, joissa turvapaikan tai kansainvälisen suojelun myöntäminen on oikeudellisesti merkityksellistä
1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Tämä ei päde luovuttamismenettelyyn eikä ulkomaalaisten oleskelusta, työskentelystä ja kotouttamisesta liittotasavallan alueella 30.7.2004 annetun lain [(Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Aufenthaltsgesetz – AufenthG); BGBl. 2004 I, s. 1950)] 58 a §:n mukaiseen menettelyyn.”

## Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

22 A. on kurditaustainen Turkin kansalainen. Hän lähti Turkista vuonna 2010.

23 Italian viranomaiset myönsivät A:lle pakolaisaseman 19.5.2010 tehdyllä lainvoimaisella päätöksellä sillä perusteella, että hän on vaarassa joutua Turkin viranomaisten poliittisen vainon kohteeksi, koska hän kannattaa Kurdistanin työväenpuoluetta (PKK). Pakolaisasema on voimassa 25.6.2030 asti.

24 A. on asunut heinäkuusta 2019 lähtien Saksassa.

25 A:sta julkaistiin turkkilaisen tuomioistuimen 3.6.2020 antaman pidätysmääräyksen perusteella Interpolin (kansainvälinen rikospoliisijärjestö) etsintäkuulutus, jotta hänet voitaisiin ottaa kiinni ja luovuttaa Turkkiin tappoa koskevaa rikosoikeudellista menettelyä varten. Hänen väitettiin ampuneen 9.9.2009 Bingölissä (Turkki) kiväärillä laukauksen, joka osui hänen äitiinsä, isänsä ja veljensä kanssa käydyn sanaharkan jälkeen. A:n äiti kuoli vammoihinsa.

26 A. otettiin kiinni Saksassa 18.11.2020 ja hänet otettiin ensin väliaikaisesti säilöön ja tämän jälkeen hän oli säilöönotettuna luovuttamista varten 14.4.2022 saakka.

27 Oberlandesgericht Hamm (Hammin osavaltion ylioikeus, Saksa), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, totesi 2.11.2021 antamassaan päätöksessä, että A. voitiin luovuttaa Turkkiin. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin arvioi, että Saksan oikeuden mukaan Italian viranomaisten antamalla pakolaisaseman myöntämispäätöksellä ei ole sitovaa vaikutusta luovuttamismenettelyssä Saksassa, mutta se voidaan ottaa huomioon indisiona luovutuspyynnön tutkinnassa arvioitaessa, onko A. vakavassa ja tosiasiallisessa vaarassa joutua Turkissa poliittisen vainon kohteeksi. Kyseinen tuomioistuin tutki itsenäisesti kyseisen luovuttamispyynnön A:n yhtäältä Italiassa käydyssä turvapaikkamenettelyssä esittämien argumenttien, joihin se saattoi tutustua kyseiseen menettelyyn liittyvien asiakirjojen toimittamisen jälkeen, ja toisaalta luovuttamismenettelyssä esittämien argumenttien perusteella. Se otti myös huomioon Turkin viranomaisten antamat takeet, jotka koskivat sitä, että luovuttamisen jälkeen käytävässä rikosoikeudellisessa menettelyssä noudatetaan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksia. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi, ettei ollut vaaraa poliittisesta vainosta eikä vakavia syitä uskoa, että kyseinen tavallisen rikoksen vuoksi esitetty luovutuspyyntö oli esitetty

siinä tarkoituksessa, että A. voitaisiin asettaa syytteeseen tai häntä voitaisiin rangaista poliittisten mielipiteidensä perusteella, tai että jos hänet luovutetaan, hänen tilanteensa olisi vaarassa pahentua tällaisista syistä.

28 Bundesversfassungsgericht (perustuslakituomioistuin, Saksa) kumosi tämän määräyksen A:n tekemän perustuslainvastaisuutta koskevan valituksen perusteella. Kyseisen tuomioistuimen mukaan Oberlandesgericht Hamm rikkoi A:n perusoikeutta, joka johtuu perustuslain (Grundgesetz) 101 §:n 1 momentista, jonka mukaan oikeutta käsittelyyn lailla perustetussa tuomioistuimessa ei voida evätä. Bundesversfassungsgerichtin mukaan Oberlandesgericht Hamm oli jättänyt SEUT 267 artiklan kolmannen kohdan vastaisesti saattamatta unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi pääasian ratkaisun kannalta merkityksellisen uuden kysymyksen siitä, onko unionin oikeuden nojalla sillä, että jäsenvaltio on lainvoimaisesti tunnustanut pakolaisaseman kolmannen maan kansalaiselle, sitova vaikutus luovuttamismenettelyssä, jossa toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen käsittelee kolmannen valtion, joka on pakolaisen alkuperämaa, esittämää luovuttamispyyntöä.

29 Tämän kumoamisen jälkeen asia palautettiin Oberlandesgericht Hammiin, jonka on lausuttava uudelleen A:n luovuttamista koskevasta pyynnöstä. Kyseinen tuomioistuin korostaa, että edeltävässä kohdassa tarkoitettu kysymys, jota unionin tuomioistuin ei ole toistaiseksi ratkaissut, on oikeuskirjallisuudessa kiistanalainen.

30 Ensimmäisen lähestymistavan mukaan direktiivin 2013/32 9 artiklan 3 kohdasta seuraa, että kun henkilölle on lainvoimaisella päätöksellä tunnustettu pakolaisasema jäsenvaltiossa, luovuttaminen kolmanteen valtioon ei ole unionin oikeuden mukaan enää sallittua. Tätä tulkintaa tukevat direktiivin 2011/95 11, 12 ja 14 artikla sekä direktiivin 2013/32 44 ja 45 artikla, joissa säädetään pakolaisaseman lakkaamista, poissulkemista ja lakkauttamista koskevista säännöistä ja menettelyistä. On vaara siitä, että näitä sääntöjä ja menettelyjä kierretään, jos jäsenvaltion viranomaiset voivat hyväksyä toisen jäsenvaltion viranomaisten pakolaiseksi tunnustamaa henkilöä koskevan luovutuspyynnön.

31 Toisen lähestymistavan mukaan unionin lainsäätäjä on katsonut, että turvapaikkamenettely ja luovuttamismenettely ovat toisistaan riippumattomia, joten sillä, että jäsenvaltio antaa päätöksen pakolaisaseman myöntämisestä kolmannen maan kansalaiselle, ei voi olla sitovaa vaikutusta luovuttamismenettelyssä, jossa toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen käsittelee kolmannen valtion, joka on pakolaisen alkuperämaa, esittämää luovuttamispyyntöä. Luovuttamismenettely voi olla ensimmäinen tilaisuus tutkia pakolaisaseman poissulkemisen syyt, jotka voisivat oikeuttaa tämän aseman peruuttamisen. On kuitenkin varmistettava, että noudatetaan direktiivin 2011/95 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua palauttamiskiellon periaatetta.

32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin yhtyy jälkimmäiseen tulkintaan ja pitäytyy 2.11.2021 antamassaan päätöksessä jo tehdyissä arvioinneissa.

33 Kyseinen tuomioistuin korostaa, ettei missään direktiivien 2011/95 ja 2013/32 säännöksissä säädetä, että jäsenvaltion antamalla päätöksellä pakolaisaseman myöntämisestä kolmannen maan kansalaiselle olisi sitova vaikutus luovuttamismenettelyssä, jossa toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen käsittelee kolmannen valtion, joka on pakolaisen alkuperämaa, esittämää luovuttamispyyntöä.

34 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällaisen vaikutuksen myöntäminen merkitsisi sitä, että jos luovuttamismenettelyn aikana ilmenisi uusia seikkoja, joiden vuoksi luovutettavaksi pyydetyn henkilön vaaraa joutua poliittisen vainon kohteeksi olisi perusteltua arvioida toisin, olisi ensin odotettava, että pakolaisaseman myöntäneen jäsenvaltion viranomainen tapauksen mukaan peruuttaisi tämän aseman. Tämä pitkittäisi luovuttamismenettelyä, mikä olisi vastoin joutuisuuden periaatetta, jota sovelletaan erityisesti tilanteessa, jossa luovutettavaksi pyydetty henkilö on otettu säilöön luovuttamista varten.

35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa lisäksi, että on rankaisematta jäämisen estämistä koskevan oikeutetun tavoitteen mukaista katsoa, että huolimatta siitä, että asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle on lainvoimaisesti tunnustettu pakolaisasema, hänet on mahdollista luovuttaa hänen alkuperävaltioonsa, kunhan luovuttaminen ei ole kansainvälisen oikeuden eikä unionin oikeuden ja etenkään Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 18 artiklan ja 19 artiklan 2 kohdan vastaista. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää tältä osin, että jos luovutettavaksi pyydettyä henkilöä ei luovuteta, Saksan oikeuden mukaan häntä vastaan voitaisiin teoriassa aloittaa rikosoikeudellinen menettely. Se arvioi kuitenkin, että koska teot tapahtuivat Turkissa, tällainen menettely ei käytännössä olisi mahdollinen, koska Saksan lainvalvontaviranomaiset eivät voi saada näyttöä tai kuulla todistajia Turkissa.

36 Tässä tilanteessa Oberlandesgericht Hamm on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 2013/32] 9 artiklan 2 ja 3 kohtaa, luettuina yhdessä [direktiivin 2011/95] 21 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että henkilön lainvoimainen tunnustaminen Geneven yleissopimuksessa tarkoitetuksi pakolaiseksi – – toisessa jäsenvaltiossa on luovuttamismenettelyn osalta jäsenvaltiossa, jota pyydetään luovuttamaan tällainen henkilö, kansallisen oikeuden direktiivin mukaista tulkintaa koskevan unionin oikeuteen sisältyvän velvoitteen (SEUT 288 artiklan kolmas kohta ja SEU 4 artiklan 3 kohta) perusteella sillä tavalla sitova, että sen myötä henkilön luovuttaminen kolmanteen maahan tai alkuperämaahan on väistämättä poissuljettua siihen saakka, kunnes pakolaisasema peruutetaan tai sen voimassaolo on päättynyt?”

## Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ainoalla kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2013/32 9 artiklan 2 ja 3 kohtaa sekä direktiivin 2011/95 21 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kun kolmannen maan kansalaisen, joka on saanut pakolaisaseman jäsenvaltiossa, alkuperävaltio on esittänyt toiselle jäsenvaltiolle, jossa hän asuu, luovutuspyynnön, päätös pakolaisaseman myöntämisestä tälle henkilölle sitoo kyseistä toista jäsenvaltiota luovutuspyynnön tutkinnan yhteydessä, joten sen on kieltäydyttävä pyydetystä luovuttamisesta tämän päätöksen perusteella.

38 Aluksi on muistutettava, että kun unionin ja asianomaisen kolmannen valtion – eli tässä tapauksessa Turkin tasavallan – välillä ei ole luovuttamista koskevaa kansainvälistä sopimusta, tätä koskevat säännöt kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan. Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, jäsenvaltioiden on kuitenkin tätä toimivaltaa käyttäessään noudatettava unionin oikeutta (ks. vastaavasti tuomio 2.4.2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 48 kohta).

39 Ennen kuin tarkastellaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen nimenomaisesti mainitsemia säännöksiä, on aluksi korostettava, että direktiivin 2011/95 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on myönnettävä direktiivin 2 artiklan e alakohdassa tarkoitettu pakolaisasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka direktiivin II ja III luvun mukaisesti täyttää pakolaisaseman myöntämisen edellytykset, eikä niillä ole tätä koskevaa harkintavaltaa (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2015, T., C-373/13, EU:C:2015:413, 63 kohta; tuomio 14.5.2019, M ym. (Pakolaisaseman peruuttaminen), C-391/16, C-77/17 ja C-78/17, EU:C:2019:403, 89 kohta ja tuomio 16.1.2024, Intervyuirasht organ na DAB pri MS (Perheväkivallan uhreiksi joutuvat naiset), C-621/21, EU:C:2024:47, 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Jäsenvaltion toteuttama pakolaisaseman tunnustaminen on, kuten direktiivin 2011/95 johdanto-osan 21 perustelukappaleesta ilmenee, pakolaisuutta koskevan ominaisuuden osalta toteava eikä konstitutiivinen toimenpide. Tästä seuraa, että direktiivillä käyttöön otetussa järjestelmässä kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö, joka täyttää nämä edellytykset, on jo pelkästään tästä syystä direktiivin 2 artiklan d alakohdassa ja Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettu pakolainen (ks. vastaavasti tuomio 14.5.2019, M ym. (Pakolaisaseman peruuttaminen), C-391/16, C-77/17 ja C-78/17, EU:C:2019:403, 85 ja 86 kohta).

41 Pakolaisaseman myöntämiseen kytkeytyvästä muodollisesta pakolaiseksi tunnustamisesta seuraa, että asianomainen pakolainen saa direktiivin 2011/95 2 artiklan b alakohdan nojalla tässä direktiivissä tarkoitettua kansainvälistä suojelua siten, että hänellä on kaikki tämän direktiivin VII luvussa tarkoitetut oikeudet ja edut (ks. vastaavasti tuomio 14.5.2019, M ym. (Pakolaisaseman peruuttaminen), C-391/16, C-77/17 ja C-78/17, EU:C:2019:403, 91 kohta).

42 Jäsenvaltio, joka on tunnustanut kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle pakolaisaseman, voi kuitenkin direktiivin 2011/95 14 artiklan, luettuna yhdessä direktiivin 2013/32 44 ja 45 artiklan valossa, joutua peruuttamaan tai poistamaan kyseisen pakolaisaseman muun muassa silloin, kun käy ilmi, että hän on direktiivin 2011/95 11 artiklan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen tai kyseinen asema olisi pitänyt jättää tai jätetään myöntämättä hänelle saman direktiivin 12 artiklan mukaisesti.

43 Toiseksi unioni ei ole yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän nykytilassa vielä toteuttanut täysin SEUT 78 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tavoiteltua päämäärää eli koko unionissa voimassa olevaa yhtenäistä turvapaikka-asemaa kolmansien maiden kansalaisille. Unionin lainsäätäjä ei ole tässä vaiheessa etenkään vahvistanut periaatetta, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi tunnustettava automaattisesti toisen jäsenvaltion antamat pakolaisaseman myöntämistä koskevat päätökset, eikä täsmentänyt tällaisen periaatteen soveltamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä (tuomio 18.6.2024, Saksan liittotasavalta (Pakolaisaseman myöntämistä koskevan päätöksen vaikutus), C-753/22, EU:C:2024:XXX, 68 kohta).

44 Jäsenvaltiot voivat siten unionin oikeuden nykytilassa vapaasti asettaa edellytykseksi pakolaisasemaan liittyvien oikeuksien tunnustamiselle alueellaan sen, että niiden toimivaltaiset viranomaiset antavat uuden kyseisen aseman myöntämistä koskevan päätöksen (tuomio 18.6.2024, Saksan liittotasavalta (Pakolaisaseman myöntämistä koskevan päätöksen vaikutus), C-753/22, EU:C:2024:XXX, 69 kohta).

45 Näin ollen on selvitettävä kolmanneksi, voiko kansainvälistä suojelua koskevan unionin oikeuden nojalla jäsenvaltion toimivaltaisen määrittävän viranomaisen antamalla pakolaisaseman myöntämispäätöksellä olla sitova vaikutus luovuttamismenettelyssä, jossa toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen käsittelee kolmannen valtion, joka on pakolaisen alkuperämaa, esittämää luovuttamispyyntöä, siten, että viimeksi mainitun viranomaisen on kieltäydyttävä pakolaisen luovuttamisesta tällaisen päätöksen perusteella.

46 Tässä yhteydessä on otettava huomioon niiden direktiivien 2011/95 ja 2013/32 säännösten, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa kysymyksessään, lisäksi kaikki unionin oikeuden merkitykselliset säännökset ja määräykset perusoikeuskirjan määräykset mukaan lukien.

47 Nimittäin on niin, että voidakseen antaa ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle hyödyllisen vastauksen unionin tuomioistuin saattaa joutua ottamaan huomioon sellaisia unionin oikeuden normeja, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole viitannut kysymyksessään (ks. vastaavasti tuomio 20.3.1986, Tissier, 35/85, EU:C:1986:143, 9 kohta ja tuomio 2.3.2023, PrivatBank ym., C-78/21, EU:C:2023:137, 35 kohta).

48 Tältä osin ensiksi direktiivin 2013/32 1 artiklan mukaan sen ”tarkoituksena on perustaa yhteiset menettelyt direktiivin [2011/95] mukaista kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista varten”.

49 Direktiivin 2013/32 9 artikla sisältyy direktiivin II lukuun, jossa käsitellään kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn perusperiaatteita ja takeita. Direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa annetaan kansainvälisen suojelun hakijalle oikeus jäädä asianomaisen jäsenvaltion alueelle hakemuksensa tutkintamenettelyn ajaksi. Direktiivin 9 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat poiketa tästä oikeudesta vain siinä mainituissa tapauksissa, kuten erityisesti silloin, kun hakija luovutetaan kolmanteen valtioon. Direktiivin 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti luovuttamisen edellytyksenä on, että tämän jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että asianomainen luovuttamista koskeva päätös ei johda luovutettavaksi pyydetyn henkilön suoraan tai epäsuoraan palauttamiseen, joka rikkoisi kansainväliseen ja unionin oikeuteen perustuvia kyseisen jäsenvaltion velvoitteita.

50 Direktiivin 2013/32 9 artiklan sanamuodosta ja rakenteesta sekä sen paikasta direktiivin systematiikassa käy näin ollen ilmi – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 77 kohdassa –, että kyseinen artikla koskee ainoastaan tilannetta, jossa luovuttaminen tapahtuu kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkintamenettelyn aikana. Sitä vastoin kyseisessä artiklassa ei säännellä pääasiassa kyseessä olevaa tilannetta, jossa luovuttaminen tapahtuu sen jälkeen, kun jäsenvaltio on myöntänyt tämän suojan.

51 Toiseksi direktiivin 2011/95 VII lukuun, jonka otsikko on ”Kansainvälisen suojelun sisältö”, sisältyvän 21 artiklan 1 kohdassa muistutetaan, että jäsenvaltiolla on velvollisuus noudattaa palauttamiskiellon periaatetta kansainvälisten velvoitteidensa mukaisesti. Kyseinen säännös on siten perusoikeuskirjan 18 artiklassa ja 19 artiklan 2 kohdassa, luettuna yhdessä Geneven yleissopimuksen 33 artiklan kanssa, perusoikeutena taatun palauttamiskiellon periaatteen erityinen ilmaus (ks. vastaavasti tuomio 22.11.2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Maastapoistaminen – Lääkekannabis), C-69/21, EU:C:2022:913, 55 kohta ja tuomio 6.7.2023, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Törkeän rikoksen tehnyt pakolainen), C-663/21, EU:C:2023:540, 49 kohta).

52 Siltä osin kuin jäsenvaltion päätöksestä noudattaa alkuperämaan esittämää luovuttamispyyntöä, joka koskee A:n kaltaista kolmannen maan kansalaista, joka on saanut pakolaisaseman toisessa jäsenvaltiossa kansainvälistä suojelua koskevan unionin johdetun oikeuden sääntöjen mukaisesti, seuraisi se, että kyseinen kansalainen menettää direktiivin 2011/95 VII luvussa säädetyt oikeudet ja edut, on todettava, että luovuttamismenettelyssä ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa sovelletaan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

53 Näin ollen jäsenvaltion viranomaisen, jonka tehtävänä on tutkia kolmannen valtion esittämä luovutuspyyntö, joka koskee toisessa jäsenvaltiossa pakolaisaseman saanutta kolmannen maan kansalaista, on noudatettava täysimääräisesti perusoikeuskirjassa ja erityisesti sen 18 artiklassa ja 19 artiklan 2 kohdassa vahvistettuja perusoikeuksia.

54 Näin ollen on tutkittava, onko direktiivin 2011/95 21 artiklan 1 kohta, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 18 artiklan ja 19 artiklan 2 kohdan kanssa, esteenä luovuttamiselle pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa.

55 Tältä osin on aluksi täsmennettävä, että pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion luovuttamisasioissa toimivaltainen viranomainen ei voi hyväksyä kolmannen maan kansalaisen, jolle toinen jäsenvaltion on tunnustanut pakolaisaseman, luovuttamista tähän kolmanteen maahan silloin, kun kyseinen luovuttaminen olisi vastoin direktiivin 2011/95 21 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 18 artiklan ja 19 artiklan 2 kohdan kanssa.

56 Täsmällisemmin näistä viimeksi mainituista määräyksistä on todettava yhtäältä, että perusoikeuskirjan 18 artiklan sanamuodon mukaan ”oikeus turvapaikkaan taataan [Geneven yleissopimuksen] ja [pakolaisten oikeusasemaa koskevan pöytäkirjan] määräysten sekä [SEU:n] ja [SEUT:n] mukaisesti”.

57 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden tehtävänä on taata kansainvälisen suojelun hakijoille ja sitä saaville tässä määräyksessä vahvistetun oikeuden tehokas käyttäminen (ks. vastaavasti tuomio 22.6.2023, komissio v. Unkari (Ennakkoilmoitus aikomuksesta hakea turvapaikkaa), C-823/21, EU:C:2023:504, 52 kohta).

58 Kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 47 kohdassa, niin kauan kuin luovutettavaksi pyydetty henkilö on direktiivin 2011/95 2 artiklan d alakohdassa ja Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettu pakolainen, kyseisen henkilön luovuttamisesta hänen alkuperämaanaan olevaan kolmanteen maahan seuraa, että hän ei voi käyttää tehokkaasti hänelle perusoikeuskirjan 18 artiklassa annettua oikeutta. Näin ollen niin kauan kuin kyseinen henkilö täyttää edellytykset sille, että hänet tunnustetaan pakolaiseksi, perusoikeuskirjan 18 artikla on esteenä hänen luovuttamiselleen kolmanteen maahan, josta hän on paennut ja jossa hän vaarassa joutua vainotuksi.

59 Nyt käsiteltävässä asiassa tämä merkitsee sitä, että niin kauan kuin on vaara siitä, että A. joutuu luovutuspyynnön esittäneessä kolmannessa maassa, joka on hänen alkuperämaansa, poliittisen vainon kohteeksi niiden syiden vuoksi, joiden perusteella Italian viranomaiset myönsivät hänelle pakolaisaseman, hänen luovuttamisensa tähän kolmanteen valtioon on poissuljettu perusoikeuskirjan 18 artiklan nojalla.

60 Tältä osin pelkästään se, että rikosoikeudellinen menettely, jota varten A:n luovuttamista on pyydetty, perustuu muihin seikkoihin kuin tähän vainoon, ei riitä poistamaan tätä vaaraa.

61 Toisaalta perusoikeuskirjan 19 artiklan 2 kohdassa kielletään ehdottomasti henkilön poistaminen sellaiseen maahan, jossa häntä vakavasti uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai halventava rangaistus tai kohtelu (ks. vastaavasti tuomio 6.7.2023, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Törkeän rikoksen tehnyt pakolainen), C-663/21, EU:C:2023:540, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

62 Kun siis luovutuspyynnön kohteena oleva henkilö vetoaa epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua koskevaan vakavaan vaaraan siinä tapauksessa, että hänet luovutetaan, pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion on ennen mahdollista luovuttamista tarkastettava, ettei luovuttamisella loukata perusoikeuskirjan 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia (tuomio 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, 60 kohta ja tuomio 2.4.2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 64 kohta).

63 Näin tehdäkseen kyseinen jäsenvaltio ei voi perusoikeuskirjan 4 artiklan, jossa kielletään epäinhimillinen tai halventava rangaistus ja kohtelu, perusteella rajoittua ottamaan huomioon luovutuspyynnön esittäneen kolmannen valtion pelkkiä vakuutteluja tai sitä, että kyseinen kolmas valtio on hyväksynyt kansainvälisiä sopimuksia, joissa taataan lähtökohtaisesti perusoikeuksien kunnioittaminen. Pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on tätä tarkastusta tehdessään nojauduttava objektiivisiin, luotettaviin, tarkkoihin ja asianmukaisesti päivitettyihin tietoihin, jotka voivat käydä ilmi muun muassa kansainvälisistä tuomioistuinratkaisuista, kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuista, luovutuspyynnön esittäneen kolmannen valtion tuomioistuinratkaisuista ja Euroopan neuvoston elinten laatimista tai Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän puitteissa laadituista päätöksistä, kertomuksista ja muista asiakirjoista (tuomio 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, 55–59 kohta ja tuomio 2.4.2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 65 kohta).

64 Direktiivin 2011/95 21 artiklan 1 kohdan ja perusoikeuskirjan 18 artiklan ja 19 artiklan 2 kohdan rikkomista koskevan vaaran arvioimisessa se, että toinen jäsenvaltio on myöntänyt luovutettavaksi pyydetylle henkilölle pakolaisaseman direktiivien 2011/95 ja 2013/32 mukaisesti, on erityisen vakava seikka, joka pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on otettava huomioon. Näin ollen pakolaisaseman myöntämistä koskevan päätöksen on – edellyttäen, ettei sen myöntänyt jäsenvaltio ole peruuttanut tai poistanut kyseistä asemaa – johdettava siihen, että kyseinen viranomainen kieltäytyy luovuttamisesta näiden säännösten ja määräysten perusteella.

65 Yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä, johon sisältyvät direktiivin 2011/95 johdanto-osan 12 perustelukappaleessa korostetulla tavalla yhteiset perusteet kansainvälistä suojelua todella tarvitsevien henkilöiden yksilöimiseen, perustuu nimittäin keskinäisen luottamuksen periaatteeseen, jonka mukaan on oletettava – jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista –, että kansainvälisen suojelun hakijoiden kohtelu kussakin jäsenvaltiossa vastaa unionin oikeuden, perusoikeuskirja mukaan luettuna, vaatimuksia sekä Geneven yleissopimuksen ja Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan Euroopan yleissopimuksen vaatimuksia (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2011, N. S. ym., C-411/10 ja C-493/10, EU:C:2011:865, 78–80 kohta ja tuomio 19.3.2019, Ibrahim ym., C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, 84 ja 85 kohta).

66 Lisäksi on niin, kuten edellä 42 kohdassa on palautettu mieleen, että jäsenvaltio, joka on tunnustanut kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle pakolaisaseman, voi direktiivin 2011/95 14 artiklan, luettuna yhdessä direktiivin 2013/32 44 ja 45 artiklan valossa, peruuttaa tai poistaa kyseisen pakolaisaseman muun muassa silloin, kun käy ilmi, että hän on

direktiivin 2011/95 11 artiklan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen tai kyseinen asema olisi pitänyt jättää tai jätetään myöntämättä hänelle saman direktiivin 12 artiklan mukaisesti. Tältä osin direktiivin 2013/32 45 artiklassa todetaan kansainvälisen suojelun poistamista koskevat menettelysäännöt ja erityisesti ne takeet, joita asianomaisella henkilöllä on oltava tässä menettelyssä.

67 Näitä säännöksiä ja niissä säädettyä menettelyä kierrettäisiin, jos pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio voisi luovuttaa alkuperämaahansa kolmannen maan kansalaisen, jolle toinen jäsenvaltio on tunnustanut pakolaisaseman näiden direktiivien mukaisesti, koska tällainen luovuttaminen merkitsisi tosiasiallisesti sitä, että kyseinen asema lakkautetaan ja asianomainen henkilö ei voi käyttää tehokkaasti perusoikeuskirjan 18 artiklassa hänelle myönnettyä suojelua, direktiivin 2011/95 VII luvussa säädettyjä oikeuksia ja etuja sekä direktiivin 2013/32 45 artiklassa todettuja takeita.

68 Kun otetaan huomioon tällaisen pakolaisaseman myöntämistä koskevan päätöksen merkitys arvioitaessa pakolaisaseman saajan alkuperämaan esittämää luovutuspyyntöä, on todettava – kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 112 kohdassa –, että SEU 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatteen, jonka mukaisesti unioni ja jäsenvaltiot kunnioittavat ja avustavat toisiaan perussopimuksista johtuvia tehtäviä täyttäessään (tuomio 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, 42 kohta) ja jonka konkreettinen ilmaus on direktiivin 2011/95 36 artiklassa sekä direktiivin 2013/32 49 artiklassa, perusteella pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion luovuttamisasioissa toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisimman pian aloitettava tietojenvaihto luovutettavaksi pyydetylle henkilölle pakolaisaseman myöntäneen toisen jäsenvaltion viranomaisen kanssa. Tältä osin ensiksi mainitun viranomaisen on annettava viimeksi mainitulle viranomaiselle tieto kyseistä henkilöä koskevasta luovutuspyynnöstä, toimitettava sille tätä pyyntöä koskeva lausuntonsa ja pyydettävä sitä toimittamaan kohtuullisessa ajassa sekä hallussaan olevat tiedot, joiden perusteella kyseinen asema on myönnetty, että sen päätös siitä, onko kyseisen henkilön pakolaisasema peruutettava tai poistettava.

69 Yhtäältä tämän tietojenvaihdon tarkoituksena on antaa pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion luovuttamisasioissa toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus suorittaa täydellisiin tietoihin perustuen kaikki selvitykset, jotka sen on tehtävä perusoikeuskirjan 18 artiklan ja 19 artiklan 2 kohdan nojalla.

70 Toisaalta tietojenvaihto antaa toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuuden tarvittaessa peruuttaa tai poistaa pakolaisasema direktiivin 2011/95 14 artiklan perusteella noudattaen täysimääräisesti direktiivin 2013/32 45 artiklassa todettuja takeita.

71 Edellä esitetty huomioon ottaen ainoastaan siinä tilanteessa, että luovutettavaksi pyydetylle henkilölle pakolaisaseman myöntäneen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen päättää peruuttaa tai poistaa tämän aseman direktiivin 2011/95 14 artiklan perusteella ja edellyttäen, että pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion luovuttamisasioissa toimivaltainen viranomainen tulee siihen tulokseen, että kyseinen henkilö ei ole tai ei enää ole pakolainen ja ettei ole vakavaa vaaraa siitä, että jos kyseinen henkilö luovutetaan pyynnön esittäneeseen kolmanteen valtioon, hän joutuu kuolemanrangaistuksen, kidutuksen tai muun epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen tai kohtelun kohteeksi, unionin oikeus ei ole esteenä luovuttamiselle.

72 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2011/95 21 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 18 artiklan ja 19 artiklan 2 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että kun kolmannen maan kansalaisen, joka on saanut pakolaisaseman jäsenvaltiossa, alkuperävaltio on esittänyt toiselle jäsenvaltiolle, jossa hän asuu, luovutuspyynnön, pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio ei voi hyväksyä luovuttamista ilman, että se on aloittanut tietojenvaihdon luovutuspyynnön kohteena olevalle henkilölle tämän aseman myöntäneen viranomaisen kanssa ja että kyseinen viranomainen peruuttaa tämän aseman.

## Oikeudenkäyntikulut

73 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**Vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU 21 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 18 artiklan ja 19 artiklan 2 kohdan kanssa,**

**on tulkittava siten, että**

**kun kolmannen maan kansalaisen, joka on saanut pakolaisaseman jäsenvaltiossa, alkuperävaltio on esittänyt toiselle jäsenvaltiolle, jossa hän asuu, luovutuspyynnön, pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio ei voi hyväksyä luovuttamista ilman, että se on aloittanut tietojenvaihdon luovutuspyynnön kohteena olevalle henkilölle tämän aseman myöntäneen viranomaisen kanssa ja että kyseinen viranomainen peruuttaa tämän aseman.**

Allekirjoitukset